

ROTTERDAMSCH COURANT.

De Abonnementsprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nummers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . . f 1.—
Iedere regel meer 0.20
Andere Advertentie per regel 0.20
Groot letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

KENNISGEVING.

Herziening van de Kieserslijsten.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van ROTTERDAM.

Gelet op de Wet van den 4 Julij 1850 (Staatsblad n° 37), regerende het Kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, mitsgaders den rooster hunner aftreding;

Doen te weten:
dat de Lijsten, de personen aanwijzende, die de bevoegdheid bezitten tot het kiezen van Leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, van de Provinciale Staten en van den Gemeenteraad, zoodanig als die lijsten nu zijn herzien, alsmede de Staten, hen aanwijzende die van deze lijsten zijn moeten worden geschrapt, zijn aangeplakt onder de galerijen der Grootte Beurs alhier;

dat deze lijsten en staten mede van heden af, gedurende veertien dagen, ter Plaatselijke Secretarie voor een ieder ter inzage zullen liggen;

dat, overeenkomstig art. 11 der genoemde Wet, elk inwoner dezer gemeente, de in art. 1 vermelde vereischten bezittende, bevoegd is tegen de lijsten bezwaren in te dienen, wanneer daarop, 1°, zijn naam of die van een ander, tegen de bepaling van art. 8, niet, of niet behoorlijk, voorkomt; 2°, de naam van iemand, die, hetzij één of meer der in de kiezers geoordeelde vereischten mist of uitgesloten is, hetzij op de kiezerslijst eener andere gemeente staat, is gebragt;

en dat die bezwaren ingevolge art. 12, binnen veertien dagen na de dagteekening dezer kennisgeving, bij verzoekschrift op ongezegeld papier, door de noodige bewijsstukken gestaafd, aan den GEMEENTERAAD moeten worden ingediend.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS noodigen de belanghebbenden uit om zich den bepaalden tijd ten nutte te maken, om deze lijsten naauwkeurig te onderzoeken, daar, na het verstrijken der bovengemelde veertien dagen, geene bezwaarschriften meer in aanmerking kunnen worden genomen.

Rotterdam den 14 Maart 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
de Secretaris, de Burgemeester,
STORM VAN 'S GRAVESANDE. J. F. HOFFMAN.

Hoe lang zal het cultuurstelsel op Java nog gehandhaafd moeten worden? In hoeverre is de Javaansche bevolking rijp voor den vrijen arbeid? En — last, not least — welken invloed zal de toepassing van dien vrijen arbeid op den toestand onzer schatkist uitoefenen? Ziedaar hoogst gewichtige vragen, die bij de discussies over het koloniaal batig slot ter sprake kwamen, om door verschillende sprekers in zeer verschillenden zin beantwoord te worden. Hierover was men het eens, dat ten aanzien dezer quaestie voor 'toogenblik alles afhangt van art. 56 van het Reglement op het beleid der regering in Nederlandsch-Indië. Wij willen dat veel besproken artikel ook van onzen kant nader beschouwen.

Art. 56 luidt: „De Gouverneur-Generaal houdt de op hoog gezag ingevoerde cultures, zooveel doenlijk, in stand, en zorgt in overeenstemming met de bevelen des Konings:

1°, dat die cultures niet in den weg staan aan de teelt van genoegzame voedingsmiddelen;

2°, dat, voor zoover die cultures plaats hebben op gronden door de inlandsche bevolking voor eigen gebruik ontgonnen, de beschikking over die gronden geschiede met billijkheid en met eerbiediging van bestaande regten en gebruiken;

3°, dat bij de verdeling van den arbeid, dezelfde regelen worden in acht genomen;

4°, dat de belooning der betrokken inlanders, met vermindering van schadelijke opdrijving, zoodanig zij, dat de gouvernementscultures hun, bij gelijken arbeid, ten minste gelijke voordeelen opleveren als de vrije teelt;

„5°, dat zooveel doenlijk opgeheven worden de bezwaren die, na een opzettelijk onderzoek, mogten bevonden worden ten aanzien van die cultures te bestaan, en

„6°, dat alzoo worde voorbereid eene regeling, steunende op vrijwillige overeenkomsten met de betrokken gemeenten en personen, als overgang tot eenen toestand, waarbij de tusschenkomst des Bestuurs zal kunnen worden ontbeerd.

„In het verslag,“ enz.

Gaan wij eerst de geschiedenis van het artikel na, om daarna zijn bewoordingen naauwgezet te overwegen. In het ontwerp van het Regeringsreglement, in October 1852 aan de Tweede Kamer aangeboden, miste men alle bepaling omtrent het cultuurstelsel.

Het was eene der redenen, waarom in het Voorloopig Verslag aan het ontwerp onvolledigheid ten laste werd gelegd. De bedoeling der Regering omtrent het cultuurstelsel was overigens niettegenstaande dat gemis niet onduidelijk. „Het ligt“ — luidde het in het Voorloopig Verslag — „in de bedoeling der

„Regering, die dubbele betrekking (namelijk van „Souverein en handelaar op Java) te laten voortduren, en dus het zoogenaamde cultuurstelsel te

„handhaven.“ Eenige leden in eene Afdeling wilden, naar aanleiding van art. 53 van het ontwerp (handelende over de directeuren der geldmiddelen, der cultures enz.) aan de Regering de vraag gerigt hebben: „of en in hoeverre in het cultuurstelsel,

„zoals het thans (1853) „in werking is, reeds eene „toenadering tot het stelsel van vrijen arbeid plaats heeft; of er maatregelen worden genomen om

„daarmede voort te gaan, en zoo ja, welke, en wat „het beginsel der Regering is omtrent de verdere „uitbreiding van het contracten-stelsel.“

„Om zooveel doenlijk aan het geopenbaard ver- „langen te voldoen“ wijdde men in het Gewijzigd ontwerp, in December 1853 bij de Tweede Kamer ingekomen, een nieuw artikel aan de cultures, dat dus luidde:

„De Gouverneur-Generaal zorgt dat de op hoog „gezag ingevoerde cultures niet in den weg staan aan „de teelt van toereikende voedingsmiddelen. en dat „de inrigting der cultures meer en meer worde in „verband gebragt met de instellingen en belangen „der inlandsche bevolking en met de ontwikkeling „van hare nijverheid.“ Meer meende de Regering niet te kunnen geven. „Waar het onmogelijk is,

„doelmatige en op de omstandigheden passende „wettelijke voorschriften te geven, heeft men ge- „oordeeld dat onthouding pligtmag was. Dit scheen „vooral toepasselijk op het cultuurstelsel.“ Van daar dan ook de openhartige verklaring, door de Regering omtrent het nieuwe artikel 53 afgelegd: „het regelt „niets en bepaalt zeer weinig.“ Belangrijk was ook het antwoord, op de vragen omtrent het cultuurstelsel tot de Regering gerigt:

„In het cultuurstelsel, gelijk het thans bestaat, „ligt geene noemenswaardige toenadering tot het „stelsel van vrijen arbeid. Het kan echter beschouwd „worden als eene opleiding tot vrijen arbeid, omdat „het lediggang bedwingt door aan een groot gedeelte „der bevolking eene bepaalde taak op te leggen.

„Zal die taak evenwel in het vervolg uit vrijen wil „worden vervuld, dan behoort zij ontdaan te worden „van al wat haar onbehagelijk maakt. De Regering

„heeft besloten zich door onderzoek te vergewissen „of en in hoeverre eene dusdanige zuivering kan plaats „hebben zonder de instandhouding der cultures in „gevaar te brengen.“ De instandhouding was dus bij de Regering hoofdzak; instandhouding, misschien overeen te brengen met een zuivering van het stelsel.

Uit het Voorloopig Verslag omtrent het gewijzigd ontwerp blijkt dat slechts in drie afdelingen de vraag opzettelijk werd behandeld „of het Regeringsreglement meer bepaalde voorschriften omtrent het cultuurstelsel kan en moet bevatten dan men in het „nieuwe art. 53 vindt.“ In ééne afdeling werd die vraag door de meerderheid toestemmend beantwoord terwijl in de beide andere „het gevoelen der Regering „volkomen werd beaamd, dat afdoende voorschriften „omtrent het cultuurstelsel niet in het Regerings- „reglement kunnen worden opgenomen.“ Bij de meer opzettelijke behandeling van art. 53 vond het tegenstand vooreerst bij leden, die tot de slotsom kwamen, „dat het cultuurstelsel zou moeten worden „gehandhaafd, ook dan, wanneer Nederland zoo ge- „lukkig mogt zijn van geene geldelijke bijdragen uit „Indië tot dekking der Staats-uitgaven meer te be- „hoeven“, en die dus oordeelden dat de Regering in art. 53 reeds te ver gegaan was; — en in de tweede plaats bij de groote meerderheid van ééne der afdelingen, die meende dat de Regering niet ver genoeg gegaan was, en die den Gouverneur-Generaal de verpligting wenschte op te leggen „om het cultuur- „stelsel — als bestemd om tijdelijk te werken, voor- „zigtig en geleidelijk te brengen tot een stelsel, dat „ten grondslag heeft eene vrije beschikking der be- „volking over hare velden, arbeid en producten; in „dier voege, dat daardoor geene schade worde toege- „bragt aan de productie van Java voor de Europeesche „markt.“ Tusschen die twee gevoelen stond een derde meening in, door de groote meerderheid in de meeste afdelingen omhelsd. Volgens die meening was het doel van het nieuwe artikel, terug te leiden tot de oorspronkelijke beginselen van het stelsel (die overeenstemming met de instellingen, gebruiken en belangen der inlanders) „en tevens den weg te banen „tot trapsgewijze vervanging van verpligten door vrijwil- „ligen arbeid“; volgens die meening lag in het artikel „geenszins eene veroordeeling van het cultuurstelsel „maar alleen eene algemeene aanwijzing van de „rigting, waarin het moest worden toegepast.“ Dat was de meening der meerderheid, voor zoover die zich uit het onderzoek in de afdelingen liet constateeren.

De Regering bragt, zonderling genoeg, toch nog een wijziging in het artikel: en uit die wijziging werd het tegenwoordig artikel 56 geboren. „Het door „verscheidene leden uitgedrukt verlangen naar eene „meer omvattende redactie“ had de Regering daarbij geleid; in strekking werd zij gezegd overeen te komen met de voorschriften, door eenige leden betreffende het cultuurstelsel voorgesteld (zie boven). Het aldus gewijzigd artikel kwam eindelijk den 28sten Julij 1854 bij de Tweede Kamer in openbare beraadslaging.

BUITENLAND.

PARIS den 14 Maart.

Het orgaan der democratische partij, Le Siècle, — het meest verspreide blad in Frankrijk, dat zijne lezers voor het grootste gedeelte telt in de klasse der burgers en der werklieden, en op deze nog altijd een

onbeduidende, compositie van Stunz, zijne gevestigde reputatie handhaafde.

De Directie heeft er blijkbaar ook thans weder naar gestreefd, om het programma voor dezen avond zoo lustrijk mogelijk te doen zijn. Men vond daarop, behalve de prachtige zevende Symphonie van Beethoven en Méhul's Joseph-Ouverture, ook eene hier nog niet uitgevoerde Frühlings-Phantasie, voor vier solo-stemmen, orkest en piano-forte, van Niels W. Gade. Laatstgenoemd werk bestaat uit drie aaneengeschakelde afdelingen, waarin, naar aanleiding van een gedicht van Edmund Lobedanz, het verlangen naar de verschijnselen vóór (storm, nevel enz.) en eindelijk de komst van de lente der natuur, tevens in hare overeenkomst met de lente des levens: de liefde — worden bezongen en afgeschilderd. In afronding van vorm, klankschoonheid, lieflijken toon en meesterlijke bewerking, draagt dit stuk de kenmerken van Gade's steeds edele rigting en begaafde hand. De orkest- piano- en zangpartijen vormen doorgaande een bevallig geheel en het bescheiden, stille karakter der muziek is in gepaste overeenstemming met den geest van het gedicht. Dat deze compositie daardoor niets eigenlijk schitterends heeft, kan haar dus tot geen verwijt strekken, terwijl zij ook op dit programma, te midden van zoo vele uiteenlopende

hoogst gewichtigen invloed uitoefent, — behelst een artikel, getiteld: Wat wij gelooven waarheid te zijn, en geteekend door den heer Havin, die, zonder de schitterende eigenschappen te bezitten van sommige zijner mede-publicisten, om zijne lange, eervolle werkzaamheid, juist bij de genoemde klasse eene hoogachting en onvoorwaardelijk geloof ontmoet. Die schrijver nu betreurt de meermalen besprokene nota in den Moniteur als eene politieke fout, waardoor de goede bedoelingen des Keizers ten aanzien van Italië, uit eene soort van vrees voor Europa en om de beschuldigingen der Duitse dagbladers te wederleggen, verkeerd zijn begrepen geworden. Vervolgens herhaalt hij de geloofsbelijdenis van het blad: Wij, mijne medewerkers en ik, wij zouden wenschen dat Oostenrijk voor goed uit Italië werd verdreven. Wij gelooven vastelijk dat de onafhankelijkheid van Italië een van de hechtste grondslagen zou zijn van het Europeesche evenwigt en een van de zekerste waarborgen voor een langdurigen vrede. Wij zouden eindelijk eene eerlijke, billijke herziening wenschen van de tractaten van 1815 en wij vinden den nieuwelings geboren eerbied voor verdragen, waarin op elke bladzijde eene afscheuring wordt bevolen, hoogst zonderling.

Ten slotte brandmerkt de schrijver de voorstanders van den vrede tot elken prijs, waarvan sommige in den raad des Keizers zitten, en hij voorspelt dat zij eerlang geheel alleen zullen staan in het land.

— Bij gelegenheid der verjaring van den Keizerlijken Prins ziet men woensdag talrijke bevorderingen bij het leger te genoot.

— Verscheiden van zeer verre komende aanzienlijke vreemdelingen zijn thans te Parijs of worden er verwacht. Tot de eersten behooren de broeder des Konings van Abyssinië, een volmaakt zwart en zeer schoon gevormd man, en de Prins van Oude, die gisteren, toen hij in een open calèche door het Bosch van Boulogne reed, door de kroon van zwarte pluimen die zijn hoofd bedekte aller aandacht tot zich trok. Onder die welke nog te genoot worden gezien is Soullouque, de voormalige Keizer Faustijn I, voor wien de voornaamste vertrekken in het hôtel du Louvre zijn afgehuurd.

— Volgens berigten uit Florence zouden zich in Toskane, zelfs in officiële kringen, de duidelijke sporen vertoonen van eene anti-Oostenrijksche gezindheid. Het officiële blad, dat zich in den regel bepaalt tot het mededeelen van uittreksels uit buitenlandse bladen, geeft echter van tijd tot tijd met enkele woorden eene zigtbare sympathie voor Sardinië en zijne Regering te kennen.

KEULEN den 14 Maart.

Volgens de Breslauer Zeitung zou er reeds eenigen tijd geleden eene vrij warme woordenwisseling hebben plaats gehad tusschen den Pruisischen en den Oostenrijkschen Gezant bij de Duitse Bondsvergadering de heeren von Bismarck-Schönhausen en den graaf von Rechberg, betreffende het al of niet in staat van verdediging stellen der Duitse Bondsvesting. De laatstgenoemde Staatsman meende dat de tegenwoordige omstandigheden den bedoelden maatregel voor Duitschland ten pligt maakten; de andere beweerde daarentegen dat hij slechts strekken zou om eene oorlogszuchtige gezindheid te bevorderen, welke strijdig zou zijn met het belang van Duitschland, dat eischt, den vrede zoo lang mogelijk te bewaren.

— Uit Weenen wordt geschreven dat de opgaven in den Constitutionnel omtrent de strijdkrachten van Oostenrijk in Italië over het algemeen juist zijn, en als aanhangsel tot die opgave wordt er bijgevoegd, dat wat er aan de sterkte der Oostenrijksche artillerie in Lombardije toen nog ontbreken mogt, sedert reeds is verholpen geworden. De oproeping der verlofgangers duren voort en den 15 april aanstaande zal het Oostenrijksche leger op den voet van oorlog gebragt en ruim 250,000 man sterk zijn.

Verder wordt ook uit Weenen, en wel, naar men zegt, uit eene goede bron geschreven, dat Lord Cowley en zijne Regering met de gegeven ophelderingen tevreden zouden zijn en er dus eene schikking met Frankrijk mogelijk zou worden, zoo niet Sardinië alles deed om tot den oorlog aan te zetten. De toon der Oostenrijksche pers tegen dat Land is zonder voorbeeld beleedigend en bitter. Ten aanzien van Pruisen, dat zeker een beteren uitslag van de zending van lord Cowley had gewacht en waaraan men verwacht dat het uitsluitend Duitse belangen voorstaat,

Toonkunst.

ERUDITIO MUSICA.

De uitslag van het laatste concert, op 3 dezer, was in het algemeen uitnemend en de taak van den verslaggever kan beknopt zijn, te meer daar de talenten der solisten vroeger reeds herhaaldelijk besproken werden. Het voortreffelijk spel van den heer Alfred Jaell rangschikt hem sinds lang in de eerste rij der eerste pianisten zijns tijds, en hij heeft zich thans op nieuw als een in alle opzichten rijp en degelijk virtuoos, in den schoonsten zin des woords, doen kennen, die blijkbaar nog weder nieuwe vorderingen gemaakt heeft en in wiens spel technische vaardigheid, kracht en fijnheid van aanslag en nuancering eene werkelijk ongelooftelijke hoogte hebben bereikt en met veelzijdigheid en degelijkheid van opvatting en voordragt een zeldzaam geheel vormen. Zijne overschoone uitvoering van Schumann's kernachtig A mol-concert — naar onze schatting het belangrijkste wat in dien vorm sinds Mendelssohn's piano-concerten het licht zag — getuigde, nevens de voordragt der variatien van Händel, van Mendelssohn's Frühlingslied (A dur)

en eener wals (des dur) van Chopin (van welke laatste ons echter het tempo overdreefde snel voorkwam) voor het universele van Jaell's talent; terwijl de voortreffelijkheid van zijn mechanisme vooral ook in eene Ballade en le Carillon, twee effectstukjes van zijne compositie, uitblonk.

De heer Dérivis vergastte zijne hoorders op nieuw door uitmuntende keuze en voordragt, van Aria's uit Sacchini's Oedipe à Colone en (van Figaro) uit Rossini's Barbier; terwijl hovendien zijn duo, uit Donizetti's Don Pasquale, met Mevrouw Offermans van Hove, dank zij beider schoonen zang en de geestige compositie, tot de glanspunten van den avond behoorde en furore maakte. Zijne krachtige, doordachte en bezielde vertolking van elk genre, kenmerkt den heer Dérivis steeds bij uitnemendheid als zanger di qualità. Hopen wij dat hiermede voor ons zijn zwanenzang niet zal gezongen zijn. — Wij behoeven wel naauwelijks te vermelden, dat aan de drie genoemde solisten ook thans meermalen de eer der terugroeping betoond werd; en het was ons aangenaam die ook, nevens een warm applausissement bij zijn optreden, aan onzen van ouds beroemden clarinettist Goudswaard welverdiend geschenken te zien, die zich sinds lang niet had doen hooren en door schoonen toon, zuiverheid en virtuositeit, in de uitvoering eener, trouwens zeer

stukken, min gelukkig geplaatst was en daarenboven de uitvoering, schoon in 't algemeen wel geslaagd, na zoo weinige voorbereiding, aan de fijnheid harer details, althans wat het orkest betreft, niet in allen deele regt kon doen wedervaren. Een en ander is voor den indruk van dit stuk ditmaal niet voordeel geweest en hoeeer wij gelooven dat Gade, wat warmte van inspiratie en kracht van gedachten betreft, veel meer betekenende kunstwerken geleverd heeft, houden wij voor als nog eene bepaalde uitspraak terug en hopen dat eene herhaalde uitvoering deze onze meening zal logenstraffen. Evenzeer als de Heer J. B. H. Bremer, voor de juiste uitvoering der piano-partij, hebben vier dilettanten, voor die van het zang-quartet, aanspraak op lof en dank.

De stemming der blaasinstrumenten laat in het algemeen in den laatsten tijd nog al wat te wenschen over. Daarvan afgezien, vervulde het orkest zijne taak zeer verdienstelijk, ook in de begeleiding van het piano-concert. Het tempo van de tweede afdeling der Symphonie was naar ons en veler gevoelens te snel.

Bij herhaalden dank aan de Directie, voor de in het belang der leden weder zoo ruimschoots betoonde zorgen en ijver, voegen wij de beste wenschen voor den voortdurenden bloei van Eruditio Musica.

is die toon nu eens ontvreden dan weder spottend, maar altijd getuigende van teleurstelling.

Men schrijft uit Berlijn, dat de Russische Gezant aldaar aan den Minister van buitenlandsche zaken eene dépêche van Prins Gortschakoff zou hebben medegedeeld, in vredelievenden geest vervat en waarbij hooft wordt dat Rusland de stappen, toeheden door Pruisen en Engeland gedaan, wil ondersteunen. De Russische Regering erkent de noodzakelijkheid van de handhaving der Europeesche tractaten, maar raadt de herziening aan van de afzonderlijke tractaten van Oostenrijk met de kleinere Italiaansche Staten. In denzelfden geest zouden ook de instructiën luiden, welke Prins Souwaroff naar Parijs heeft medegenomen.

Het bericht van den Constitutionnel, dat zich aan de oeveren van den Rijn onderscheidene gevallen van desertie hadden voorgedaan, heeft zich, tegen alle verwachting, bevestigd, maar blijkt tevens zeer overdreven te zijn geweest. Elf soldaten, waaronder zes jonge trommelslagers, zijn uit het garnizoen van Landau over de Fransche grenzen gegaan. Van deputaten van officieren bij den kommandant van Landau, of van den kreet: Vive la France! in die stad aangeheven, is geen woord waar.

De val van den Hertog van Nassau schijnt zonder ernstige gevolgen te zullen blijven en de bulletins vermelden eene gewenschte verbetering in den toestand des liders.

Men herinnert zich dat onlangs door de Engelsche Regering in het Parlement is medegedeeld dat de overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en Hannover betreffende den Stafe-tol was opgezegd, te beginnen met den 14 augustus aanstaande, zou ophouden van kracht te zijn. In een particulier schrijven uit Dresden aan de Indépendance Belge wordt gewezen op eene moeilijkheid, die, wanneer de Britsche Regering er niet bij tijds op bedacht zij, zou kunnen ontstaan, wanneer de Engelsche schepen, nadat de termijn van het verdrag verstrekken is, de betaling van den tol zullen weigeren. Die betaling geschiedt in den regel te Hamburg, en de agenten, die in deze Vrije stad met de inning zijn belast, zullen, wanneer zij hieromtrent geene bijzondere instructiën ontvangen, eischen dat de Engelsche gezagvoerders den tol blijven betalen of hun anders verhinderen te lossen, tenzij althans de Hamburger Senaat niet langs officiële weg worde onderrigt van de opzegging der Engelsch-Hannoversche overeenkomst. Eene dergelijke kennisgeving schijnt nog niet te zijn gedaan, maar men mag veronderstellen dat de Britsche Regering, na er aan te zijn herinnerd, haar bij tijds zal doen.

BRUSSEL den 14 Maart.
De verkiezingen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, die in de maand juni a. s. moeten plaats hebben, geven nu reeds aanleiding tot polemiek in de organen der verschillende partijen. Een Brusselsch correspondent van het blad la Meuse had berigt, dat de oud-liberale partij, met den heer Verhaegen aan het hoofd, de kandidatuur van de heeren Goblet en Defré, thans voor Brussel zitting hebbende in de Kamer en beide vertegenwoordigers van het jonge liberalisme, zou bestrijden. De National, die als radikaal blad voor deze kandidatuur partij trekt, heeft het berigt in de Meuse verder geëxploiteerd en er gebruik van gemaakt om de oud-liberalen van onderscheidene reactionnaire handelingen te beschuldigen en van de bedoeling om de verkiezing van den heer Defré bepaaldelijk tegen te werken en die van den heer Goblet alleen des noods te dulden. De Echo du Parlement, het orgaan der beschuldigde partij, werpt die beschuldigingen verre van haar af en verklaart ze voor hersenschimmen en praatjes. De clericale partij, of althans haar hoofdorganen, het Journal de Bruxelles, zegt te zullen afwachten welken uitslag de strijd zal opleveren, en gaat daarbij uit van de onderstelling dat er wel degelijk strijd bestaat. — iets hetwelk men van dien kant niet ongaarne ziet.

PER TELEGRAAF.

PARIS den 15 Maart.
Het lang verwachte artikel in den Moniteur is heden verschenen. Het strekt om te betoogen dat het wantrouwen, door een gedeelte van Duitschland geopenbaard, onrechtvaardig is. De Keizer had, toen hij den Franschen troon besteeg, met opoffering van Europa's rust, de herinneringen van 1815 kunnen wreken. Hij heeft het niet gedaan en Duitschland heeft ook nu nog niets te vrezen. De vrede wordt het best gewaarborgd door Duitschlands onpartijdigheid. Zoo heeft ook Pruisen het begrepen, toen het, vereenigd met Engeland, aan de Oostenrijksche Regering aannemelijke voorstellen heeft gedaan. Door zich op de gebeurtenissen van 1813 te beroepen prikkelt men alleen het eergevoel van Frankrijk, dat, ofschoon hoogst gevoelig voor elke bedreiging, door eene verzoenende stemming te bevredigen is.

Het bewuste artikel oefende een ongunstigen invloed uit op de beurs. De stemming was flauw en alle soorten van fondsen werden aangeboden.

BERLIJN den 15 Maart.
Het Manheimer Journal meldt, dat de Ministers van oorlog van de Staten die contingenten leveren voor het achtste korps van het bondsleger, jl. zaterdag op het slot te Bruchsal eene bijeenkomst hebben gehouden.

GENUA den 13 Maart.
Venetiaansche vrijwilligers worden over zee in deze stad verwacht. De generaal Caidini zal divisien vrijwilligers organiseren. De Corriere Mercantile bevestigt een artikel met het opschrift: „Laten wij ons zelf helpen en wij zullen geholpen worden“, waarin het vertrouwen wordt uitgedrukt dat er overeenstemming van belangen tusschen Napoleon III en Italië bestaat, en de hoop dat de Engelsche Regering beseffen zal hoe de onzijdigheid van Rusland van die van Engeland afhankelijk is. De Corriere Mercantile duidt, al verder, Mazzini als een vijand van Italië aan.

MARSEILLE den 14 Maart.
De briefvennaal van Calcutta, waarbij die van China en 4300 balen zijde, is in onze haven aangekomen. Lord Elgin had aan de Chinese autoriteiten eene kennisgeving gericht, die met gestrenge represaillemaatregelen tegen de nabij Canton gekampeerde bravos bedreigt en onverholpen zijn wantrouwen jegens het Gouvernement van Peking uitdrukt. — In Japan hebben de ambtenaren een Deensch schip afgewezen, op grond dat er geen verdrag tusschen de beide Landen bestaat. De cholera heerscht te Jeddo en heeft binnen één maand 150,000 menschen weggerukt.

KONSTANTINOPOL den 13 Maart.
Berigten uit Teheran van 2 februari zeggen dat Feruck-khan tot groot-zegelbewaarder, chef van 's Konings huis en opperhoofdschalk benoemd is, en dat Haussan-Ali, generaal aide de camp van den Shah, tot gevolmachtigd minister te Parijs en te Londen is benoemd.

LONDEN den 15 Maart.
KOFFIJ vast: Ceylon Native bij kleine partijen tot 51/6 a 52. — SUIKER iets lager. — THEE. Ord. Congo 13 1/2 a 13 3/4. — RIJST slapper. — OLIEN. Raap-41. Lijn-29 1/2, Palm 41/-. — IJZER 52 6. — TALK in loco 52, Maart 51 9 a 52.

LIVERPOOL den 15 Maart.
KATOEN. Heden zijn 7000 b. tot 1 1/2 hooger afgedaan.

ANTWERPEN den 15 Maart.
KOFFIJ zeer vast. — SUIKER stil. — GRANEN. Witte Tarwe f 9 1/2. Roode f 10. Rogge f 6 1/2.

BERLIJN den 15 Maart.

GRANEN. Rogge op April Mei 42 th.

MADRID den 14 Maart.

Spanje binnenl. 3 pct. 41.65; dito 1 1/2 pct. 30.90.

PARIS den 15 Maart.

Frankrijk 3 pc. 67.80; Spanje 1 1/2 pc. 29 3/4; dito Binnenl. 3 pc. 39 1/2.

LONDEN den 15 Maart.

De Geconsolideerden 3 pc. 95 1/2 a 96. Spanje 1 1/2 pc. 29 3/4 a 30 1/2; dito Buitenlandsche 3 pct. 44 1/2 a 45.

Mexico 3 pct. 20 a 1/8. Venezuela 4 1/2 pct. 43 1/2 a 44; dito Uitgestelde 17 a 1 1/2. Illinois Shares 65 a 66.

ANTWERPEN den 15 Maart.

Spanje 1 1/2 pc. 29 1/2; dito Binnenl. 3 pc. 40 1/2. Metall. 5 pc. 66 1/2; dito Nationale 5 pc. 68 1/2.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 15 Maart.

Z. M. heeft eergisteren in eene particuliere audientie ontvangen den heer van Meurs, minister van oorlog.

Heden ochtend heeft er bij Z. K. H. den Prins van Oranje eene audientie plaats gehad.

Aanstaanden zaterdag zal ten Hove bij den jeugdigen Prins Alexander een kinderbal plaats hebben.

In het begin der volgende week zal er bij H. M. de Koningin-Weduwe eene soirée plaats hebben.

Men verneemt, dat H. M. de Koningin-Moeder in den loop van den aanstaanden zomer eene reis naar Italië zal ondernemen.

Het tweede casino zal gelijk wij reeds vroeger gemeld hebben heden avond plaats hebben en het vorige in luister verre overtreffen, te oordeelen althans naar de voorbereidselen die daarvoor gemaakt worden.

Gisteren is alhier in eene der zalen van de Teeken-Akademie geopend de tentoonstelling voor hare leden door het Departement 's Gravenhage der Maatschappij tot bevordering der pharmacie. Deskundigen verklaren, dat de tentoonstelling zich onderscheidt door keur van voorwerpen en door bevaligheid van rangschikking.

In de volgende maand zal door het onderwijzers-geselschap eene algemeene vergadering worden gehouden ter verdere regeling van de belangen van dat genootschap.

De Procureur-Generaal bij het Prov.-Geregtshof in Zuidholland heeft aan den generaal G. den dag zijner tergetstelling voor dat Hof (7 april) doen be tekenen.

De Hooze Raad der Nederlanden heeft bij arrest van heden verworpen de voorziening in cassatie, ingesteld door P. Berkley tegen een arrest van het Prov. Geregtshof in Zuidholland, waarbij hij in hooger beroep was veroordeeld tot gevangenisstraf en geldboete wegens gepleegde moedwillige verwoeding.

Bij arrest van denzelfden dag is vernietigd een arrest van het Hof in Limburg, waarbij L. Dekkers was schuldig verklaard aan medelijdigheid aan diefstal van oogst van den akker, door het des bewust helen van het gestolene, en is die zaak verwezen naar het Prov. Geregtshof in Noordbrabant om op het bestaande hooger beroep op nieuw te worden beregt en afgedaan.

ROTTERDAM den 15 Maart.

Naar men verneemt zijn door de Arrondissements-Regtbank alhier op de aanbevelingslijsten voor de vacante betrekking van kantonregter te Hillegersberg geplaatst de heeren mrs. van Mierop, griffier bij het kantongeregt te Ridderkerk; Frieswijk, griffier bij het kantongeregt te Hillegersberg, en Suringar, advocaat te Leyden.

Gisteren avond hield onze voormalige stadgenoot, de heer mr. J. A. Fruin, van 's Gravenhage, in het gebouw der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub, zijne tweede en voor dit seizoen laatste voorlezing over Handelswetenschap. Zoo als bekend is, gaf de kundige spreker bij zijne vorige lezing zijn voornemen te kennen om, naar aanleiding van een onlangs door Max Wirth geschreven werk, een overzicht te geven van de befaamdste Europeesche handelsersissen, en had hij destijds tot onderwerp gekozen de crisis van 1636 en volgende jaren, in de geschiedenis bekend onder den naam van den Tulpenhandel. Thans leverde hij eene duidelijke en boeiende schets der oorzaken, operatiën, verschijnselen en gevolgen van den beruchten Actie-handel van 1720, waarin de Schot John Law zulk eene belangrijke rol heeft gespeeld. Na eene beschrijving van den ellendigen finantiële toestand, waarin Frankrijk zich na den dood van Lodewijk XIV bevond, en van de onberadene stappen onder den Regent, den Hertog van Orleans, tot herstel gedaan, doorloop hij achtereenvolgens de verschillende fasen van het leven van Law, die, nadat zijne finantiële plannen in zijn Vaderland en elders schipbreuk geleden hadden, zich naar Frankrijk begaf en aldaar zijne ontwerpen tot uitvoering wist te brengen. De geachte spreker wijde zich aan eene toetsing der meeningen van Law en deed het onjuiste zijner grond-ideën uitkomen, vooral daarin bestaande, dat hij den rijkdom van een Land berekende naar den maatstaf van deszelfs kapitaal. De oprigting der Koninklijke Bank in Frankrijk en der Maatschappij van de Mississippi, de paching der belastingen en de overname der Staatsschuld onder het bestuur van Law werden vervolgens besproken, en de heer Fruin toonde het onvoorzigtige der handelwijze van dien financier aan, die, in plaats van de agiotage te beteugelen, haar op allerlei wijze aanmoedigde. De reactie was dan ook te voorzien en het verlangen naar realisering deed weldra het fictieve der berekeningen blijken. — Wij kunnen den bekwaam spreker niet in bijzonderheden volgen; aan het einde dezer beschouwing gekomen, stelde hij zich de vraag voor of Law een fortuinzoeker dan wel een bedrieger geweest was: het laatste kon hij niet beaamen, daar Law zich aan geene bepaalde oncerlijkheid had schuldig gemaakt. De finantiële wetenschap stond destijds niet op de tegenwoordige hoogte; Law was een voorstander geweest der Banken en van het heidendaagsch credit fonicier, en als zoodanig had hij de baan voor het nageslacht helpen breken. — Na de pauze gaf de heer Fruin nog een kort overzicht van den invloed door den Actiehandel in Frankrijk op Europa, bepaaldelijk op Engeland en de Nederlanden, uitgeoefend, en gewaagde met lof van hetgeen door professor Vissering in de Gids daarentrent was geschreven. Hij eindigde met de beantwoording der vraag, of dergelijke handelcrisissen een bedroefend of verblijdend verschijnsel mogen genoemd worden? Volgens hem hadden zij hare ongunstige zijde, doch om misbruik van het goede te maken moest het goede aanwezig zijn, en de spreker drukte den wensch uit, dat de lessen der vroegere en latere geschiedenis steeds mogten bijdragen om degelijken handel en ware welvaart te bevorderen en te schragen.

Heden voormiddag had een persoon het ongeluk, op de hoogte van de Groote Draaisteg, in de rivier de Maas te vallen. De door den harden wind onge-

woon hevige golfslag had hem gewis spoedig in de diepte doen wegzinken, ware niet gelukkig daar ter plaatse eene zware plank drijvende geweest, aan welke hij zich vastklemd; door een hem toegestoken haak verder ondersteund, werd hij eenige minuten daarna door eene sloep van een der daar ter reede liggende koopvaardij-schepen behouden opgenomen.

Heden morgen is alhier in de Goudschevest nabij de nieuwe brug, drijvende gevonden een vermoedelijk veldgraven kinderlijkje, hetwelk reeds in een verregaanden staat van ontbinding verkeerde. De politie doet deswege onderzoek.

Bij Zr. Ms. besluiten is benoemd tot kantonregter te Oosterhout mr. E. G. H. Romme, advocaat te Terheyden; — is goedgevonden, den officier van administratie der 2de klasse M. J. Gaillard, op zijn daartoe gedaan verzoek, ter zake van in en door de dienst ontstane ligchaamsgebreken, met den eersten april aanstaande op pensioen te stellen, ten bedrage van f 700 's jaars, en met voorschreven tijdstip: a. te bevorderen tot officier van admin. der 2de kl., den offic. van admin. der 3de kl. B. A. Stieler, en b. te benoemen tot officier van administratie der 3de klasse, den adjunct-administrateur H. J. van Haaften Cluven; — is de heer S. J. Roos, met den laatsten dezer, eervol ontslagen uit de betrekking van administrateur bij het hospitaal der marine te Willemsoord, onder toekenning van zoodanig pensioen, als waarop hij bevonden zal worden aanspraak te hebben, en met den eersten april aanstaande benoemd tot administrateur bij het hospitaal der marine te Willemsoord, de adjunct-administrateur bij dat hospitaal W. W. Bingley.

De gewone audientie van den Minister van Financien zal op donderdag 17 dezer geen plaats hebben.

STATEN - GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag 15 Maart.

In de zitting der Tweede Kamer van heden is de behandeling van het wetsontwerp tot tariefsherziening gevorderd tot het artikel *tapijten*.

Bij het begin der beraadslaging stelde de heer Thorbecke op het artikel *meekrap* voor, om alle soorten van meekrap, dus ook garancine en colorine, van in- en uitvoerregten vrij te stellen, op dezelfde gronden als waarop de Kamer de garens als grondstoffen van inkomende regten had ontheven. Nadat de heer Schimmelpenninck van der Oye dat amendement had ondersteund, en de Minister van Financien verklaard had, dat hij het aan de beslissing der Kamer geheel overliet, of het beginsel, dat grondstoffen zullen worden vrijgesteld, ook op de meekrap zal worden toegepast, werd het amendement van den heer Thorbecke met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna was aan de orde het artikel *olie*. De Regering stelde voor, om de regten aldus te regelen: boom- of olijfolie, en beuk, papaver en verdere eetbare olie, bij den invoer f 1.10 de 100 w. de uitvoer vrij; olie van plat en rond zaad tot 1 januarij 1864 bij den invoer f 2.20 de 100 w. en na 1864 slechts f 1.10 de 100 w.; bij den uitvoer vrij. De heer van Foreest heeft daarentegen voorgesteld, om de olie van plat en rond zaad op den duur te belasten met f 2.20 de 100 w., en alzoo weg te laten de bepaling, dat het regt na 1864 dalen zou tot f 1.10.

De heer van Foreest kwam, bij de toelichting van zijn amendement, op in het belang van een zeer gewigtigen tak van nijverheid, voor welken hij eene bescheiden en billijke vraag zou doen. Zijn amendement strekte niet om af te wijken van den regel, bij het tarief gesteld; niet om eene hoogere bescherming te vragen dan 5 pct.; het strekte alleen om te beletten, dat in 1864 het regt van 5 pct., als algemeenen regel bij het tarief gesteld, verminderd werd tot 2 1/2 pct. Hij achtte het noodig, om aan de Kamer het standpunt mede te deelen, waarop hij zich bij het voorstellen van zijn amendement had geplaatst. Hij wilde niet verzuigen dat hij als vertegenwoordiger van een district, waarin de olie-industrie in zoo hooge mate werd gedreven, aangezoekt was om hare belangen in de Kamer te behartigen. Lang had hij geaarzeld om geen gehoor te geven aan den wensch der olieslagers, om een regt van f 3 voor te stellen in plaats van f 2 der Reg.; want ook hem had de vrees bekropen dat de verlaging van het regt van f 5 op f 2 een grooten schok zou veroorzaken; ook bij hem woog de overweging dat de exceptionale toestand waarin de olie-industrie zich bevond, voor een tamelijk hoog regt pleitte, gelijk niet minder een kwaad, waarmede geen andere industrie had te kampen, de windhandel, door verlaging van inkomende regten zou worden bevorderd. Eindelijk had hij in ernstige overweging genomen dat de olie-industrie hier te Lande zoo gewigtig was, dat zij eene kapitaals-omzetting van niet minder dan tachtig millioenen te weeg bragt. Ondanks al deze consideratiën, kon hij echter niet besluiten aan de Kamer een invoerregt van f 3.30 per vat voor te stellen, omdat hij was een voorstander van vrijen handel, omdat hij zelfs een tamelijk stoutmoedigen stap van vooruitgang niet vreesde, en omdat nu eenmaal de grondslag van 5 pct. als algemeene regel was aangenomen. Al wat hij met zijn amendement bedoelde, was derhalve, dat hij niet verder wilde gaan dan die grondslag, dat hij op eene nieuwe tarief-herziening niet wilde vooruitloopen. Wanneer men het regt terugbragt tot 5 pct., dan vernederde men de bestaande bescherming reeds met 60 pct., en wanneer men nu o. a. overwoog dat de olieslagers reeds meer dan 100,000 lasten zaad jaarlijks gebruikten, dat voor het vervoer alleen een duizendtal schepen worden gebruikt, dan geloofde hij dat de olie-industrie zoo gewigtig was, ook in het belang van den vaderlandschen landbouw, dat men trachten moest te zorgen, om die industrie niet door een te plotselinge schok te vernietigen. Hij hoopte derhalve, dat wanneer de papierfabrieken in de Kamer als troetelkind waren behandeld, de olie niet als stiefkind zou worden beschouwd.

De heer Idserda, die in den aanvang zijner rede verklaarde zelf olieslager te zijn, kwam op tegen het amendement van den vorigen spreker en verdedigde het voorstel der Regering. Hij wederlegde twee bezwaren die tegen dat voorstel waren aangevoerd. Het eerste bezwaar was, dat vermindering van regten achteruitgang en vernietiging der oliefabrieken ten gevolge zou hebben. De spreker zou dat toegeven, indien deze fabrieken onder de thans bestaande bescherming in een bloeienden toestand verkeerden; maar zij verkeerden in een kwijnenden toestand, zoo zelfs dat men vreezen moest, dat zij aan de toring zouden sterven. Vele fabrieken stonden stil, anderen werden voor afbraak verkocht. De oorzaak was ligtelijk op te sporen. Zij was daarin gelegen, dat de prijs van het fabriekaat niet stond in verhouding tot de kosten der grondstof, verhoogd met die van productie. De spreker was integendeel van meening, dat de oliefabrieken geene bescherming noodig hadden, omdat de vaderlandsche landbouw haar van grondstof

voorzag. Ophoffing der bescherming zou daarentegen leiden tot betugeling van den windhandel. En dit bragt hem tot het tweede bezwaar, hetwelk daarin bestond, dat juist verlaging van regten den windhandel zou doen toenemen. Dat ontkende de spreker ten stelligste. Die schandelijke handel, dat dubbelspel, — uitvloeijsel van lage winzucht, die reeds zoo menigeen aan den bedelstaf had gebragt, — was geboren uit de zucht om rijk te worden zonder inspanning van krachten; daaraan werd in Nederland meer dan elders toegegeven en het vond steun en kracht door de hooge invoerregten. Door die hooge regten laat men aan dat dubbelspel den vrijen teugel; de dobbelaar kan zijn terrein overzien, want hij heeft groote aanvoeren van buiten niet te vrezen. Bij afschaffing der bescherming zal de kansspeler weten, dat de deur ook voor buitenlandsche handelaars open staat, en op die wijze zal aan den sluikhandel een gevoelige slag worden toegebracht. Verlaging van regten zou dus krachtig medewerken tot de herleving van een belangrijken tak der nationale nijverheid en tot vernietiging van een kwaad, hetwelk tot demoralisatie van onze landgenooten strekt.

De heer Zijker herinnerde, dat het voorgestelde tarief, behalve de enorme protectie voor de papierfabrieken, aan andere takken weinig bescherming meer gaf. Bovenal wordt echter het beginsel van vrijen handel toegepast op de eerste levensbehoeften. Nu zijn er echter weder velen die aanzienlijke protectie vragen op olie, anders eene eerste levensbehoefte, vooral voor de geringe standen, zoowel tot voedsel als ander gebruik. Volgens het voorstel der Regering zal de olie nog beschermd worden met 2 1/2 per cent, gelijk staande met de 5 per cent van fabriekgoederen; indien ten minste waar is, wat door velen wordt beweerd, dat doorgaans de aangifte slechts tegen de helft der waarde zal geschieden hetgeen met de olie (bij het gewigt) onmogelijk is. Het amendement wil duurzaam f 2.20 per 100 w. of f 2 per vat; dit staat gelijk met 5 per cent, dus met hetgeen waarmede alle voorstanders van bescherming verklaard hebben zich te willen bevredigen, indien de aangifte, als met olie, slechts bij het gewigt en niet volgens de waarde geschiedde. De Kamer heeft echter gemeend hieraan niet te moeten voldoen. En om nu fabrieken die dit niet behoeven, met vijf per cent, naar maat of gewigt, dus boven allen te beschermen, en die bescherming, in lijnregten strijd met het beginsel van dit ontwerp, vooral nog wel betrekkelijk de vrijstelling der eerste levensbehoeften, toe te passen, dit scheen wel niet aanbevelenswaardig. En daarom kon de spreker zich niet vereenigen met het amendement, maar wel met het voorstel der Regering.

De heer van Foreest verklaarde dat hij het punt van den windhandel in zijne eerste rede niet had behandeld, om van de aandacht der Kamer niet te veel te vergen; doch na de rede van den heer Idserda was hij verplicht aan te toonen, dat dit lid, al was hij ook olieslager, ten aanzien van den windhandel niet stond op de hoogte van hetgeen er in de wereld omging. Hij stelde echter op den voorgrond, dat hij het met de Regering eens was, dat noch hooge noch lage regten iets tot betugeling van dat kwaad zouden kunnen bijdragen. Doch indien de heffing van regten invloed kon hebben op den windhandel, dan kon het hem niet moeilijk vallen aan te toonen, dat lage regten den windhandel veel meer zouden bevorderen. Hoe geschiedde die handel? Speculanten, vooral, ja bijna uitsluitend, buitenlandse speculanten, speculeerden gelijktijdig op twee markten, en alleen op de markten waar de invoer van olie vrij is, niet in België, in Frankrijk of Nederland, maar te Londen en te Hamburg. Sedert de invoerregten te Hamburg afgeschaft zijn, is juist daár de windhandel op schromelijke wijze toegenomen. De windhandelaar speculeert te Londen à la hausse, maar tegelijkertijd te Hamburg à la baisse; en om nu op beide plaatsen te reussieren, voert hij aanzienlijke hoeveelheden olie van Londen naar Hamburg uit. Het gevolg is dat te Londen, wegens gebrek aan voorraad, de prijs stijgt, en dat te Hamburg, wegens overvoer, de prijs daalt. Als dat heeft plaats gehad, dan handelt hij in omgekeerden zin, en speculeert op 1, 2 of 3 maanden later, te Hamburg à la hausse en te Londen à la baisse; want dan laat hij diezelfde hoeveelheden olie van Hamburg weder uitvoeren naar Londen, hetgeen voor hem dan weder hetzelfde winstgevend gevolg heeft. De transportkosten schrikken den windhandel niet af, ja er zijn voorbeelden dat men in ons Land het invoerregt van f 5 voor meerdere 1000 vaten olie betaalde, alleen omdat men zijn contra-mine legde en toch nog goede zaken maakte. En nu meende de spreker dat hoe lichter het regt werd gesteld, hoe meer ook de windhandel in de hand zou worden gewerkt, en tot staving van dit betoog las hij zinsneden voor uit adressen van de Zaanlandsche Kamer van koophandel en van olieslagers te Zwolle en Deventer. Zijns inziens bleek uit al het aangevoerde tweëerlei: 1°, dat de statistiek van uitvoer voor uitvoeren van dat artikel weinig of niets bewees; want dat groote uitvoeren niet bewijzen dat de fabrieken bloeien, maar dat er groot spel is, en 2°, dat het zeer twijfelachtig is, of voor dat artikel een laag invoerregt het gevolg zou hebben, dat de prijs der olie dalen zou. Hoe paradoxe het ook schijnen moge, beweerde hij, dat de prijs zou dalen, hoe *hooger* het regt zou zijn; want de grondstof kon hier en in het buitenland gemakkelijk worden aangeschaft en de concurrentie was in het Land zelf zoo ontzettend groot, dat eene opdrijving van den prijs ondenkbaar was.

De heer van Hall had niet gelacht, dat men dezen tak van industrie minder gunstig zou behandelen dan andere takken, en hij hoopte den Minister nog te kunnen bewegen, om ook voor de olie onveranderlijk vast te stellen, het bij dit tarief aangenomen maximum van 5 pct. Het amendement van den heer van Foreest was door dat lid zoo juist toegelicht, dat hij er niets naders van zeggen zou; maar hetgeen de heer Idserda betrekkelijk den windhandel had aangevoerd, noopte hem een kort woord te zeggen. Die spreker had de Kamer gebragt op een terrein waarop zij niet behoorde; hij had een vraagstuk in de discussie gebragt, dat daaraan vreemd was. De wetgeving hier te Lande had tot beginsel aangenomen, om zich niet te bemoeien met handelingen van individuen, zoolang deze niet regtstreeks onzedelijk waren. Alle consideratiën dus om aan die menschelijke handelingen zekere rigting te geven vielen weg, want zij waren in strijd met onze wetgeving. Hij wederlegde alzoo geheel subordinaat de onjuiste beschouwingen van den heer Idserda over den windhandel. Voor zoo veel hij met de olie-industrie bekend was, verklaarde hij, dat ze niet bestond in ziekelijken toestand, maar dat zij veel meer prosperede, en nu zou spreker met leedwezen zien dat door een te plotselinge sprong bedorven viel hetgeen prosperede en tevens zoo groote voordeelen aan het Vaderland opleverde. Hij zou niet optreden als beschermder van den windhandel; maar om dien te veroordeelen, moest men hem ook goed kennen. De fabrikant die zijn olie op tijd verkoopt drijft geen windhandel; de termijnhandelaar is dan ook geen windhandel. Maar wie is windhandelaar? de man die olie op tijd verkoopt zonder ze te bezitten, en wanneer die man bekend is met

het regt van invoer. houdt hij bij zijne speculatie dat regt altijd in het oog. Hoe lager dus het regt is, en hoe meer abundantie olie aan de markt komt, is hoe geruster zijne speculatie dan ook zijn. Indien dus de wetgeving een middel wenschte te vinden om den windhandel te beperken, dan zou men het alleen kunnen vinden in hooge regten. Maar ook hij meende dat noch hooge noch lage regten de mensche lijke zucht naar winst zou beperken. Dat de regten er niets toe deden, bewees klaarblijkelijk de windhandel die in gelijke mate bestond in koolzaad, en nog in veel erger mate in fondsen, en op fondsen bestond toch geen invoerregt.

De heer *Dirks* kon zich geene reden geven waarom voor de olie-industrie bescherming werd gevraagd. Zij konden de grondstoffen in het Land krijgen, en het zaad dat ons Land niet opleverde was gemakkelijk uit het buitenland te verkrijgen; zoodat er geene reden voor bescherming aanwezig was. Men moest ook niet vergeten dat olie als levensmiddel bij den gemeenen man de boter verving; dat in de lange winteravonden huis en hut met olie moesten worden verlicht, en nu was het geheel consequent in het stelsel van het tarief, om ook dit levensmiddel zoo min duur mogelijk te maken. En wat den windhandel betrof, betoogde de spreker dat hooge regten dien bevorderden, want dat de windhandel zich binnen die grens van het regt vrijelijk kon bewegen. Het was dus het best om den onnatuurlijken toestand te doen ophouden, waarin de olie-industrie zich bevond.

De heer *Sloet tot Oldhuis* herinnerde aan de oude Oostersche spreuk: een goede naam is beter dan olie. Maar hij had eens een man ontmoet die hem zeide: „olie is voor mij beter dan een goede naam.” (Hilariteit) Toen hij om oplossing van dat antwoord vroeg, zeide hij hem: „ik ben een schoenlapper en verk voor vrouw en zes kinderen tot laat in den nacht: ik kan mijne lamp wel met olie, maar niet met een goeden naam laten branden (Hilariteit). En wanneer ik mijne vrouw, die geene boter of suet betalen kan, maar hare aardappelen en visch in olie moet bakken, die olie moest onthouden, en tot haar zeggen: contenteer u met den goeden naam van uw man als schoenlapper, maar gij krijgt geen olie, — dan geloof ik dat zij het er voor zou houden, dat het haar oude pikke draad in het hoofd was geslagen (Hilariteit). En daarom is voor mij olie beter dan een goede naam.” In dit geval van den schoenlapper (aldus vervolgde de spreker) verkeerden doozende huisgezinnen in ons Vaderland; olie is een volksvoedsel, en in dit opzigt speelt het hem, dat die olie nog een *faveur* zou genieten; want zij was niet alleen een grondstof voor de nijverheid, maar ook een grondstof voor de maag. Men moest er ook bijvoegen, dat door het schaarsche vangen van walvissen de traan al meer en meer verminderde, en dat betekende iets; want één walvisch gaf zoveel traan als vier bunders koolzaad aan vetstof. Men zag thans tusschen Vertegenwoordiging en Regering eene zeldzame eenstemmigheid in vrijgeven zin; die omstandigheid moest de Kamer om prijs stellen en dus verhoeden dat door kleine amendementen inbreuk gemaakt worde op het liberale stelsel. Gewoonlijk werd groote ophof gemaakt van de hervormingen in Engeland door Huskinson tot stand gebracht; maar wat betekende die hervormingen (vroeg despr.), in vergelijking met die, welke de tegenwoordige Minister van Finantiën en vroeger en nu in het tarief had tot stand gebracht? Eene zaak was jammer: dat men namelijk in de Kamer miste eene specialiteit voor den windhandel (Hilariteit); want hetgeen van weerszijden den windhandel was gezegd, was wel geschikt om oningewijden in de war te brengen. Toen hij in protectionistische adressen de zedekunde had hooren roepren, rees bij hem achterdocht, en zij is niet vermindert toen hij uit den mond van den spreker uit Hoorn eene soort apologie van den windhandel vernam. Hij zou in dezen niet beslissen, maar alleen zeggen dat dit geheele vraagstuk hier niet te pas kwam. Over de klagen van de Zaanstreek verontstuste hij zich niet. De Zaan was protectionist, hetgeen misschien minder bewees voor den bloei der industrie in die streek. De Zaan was er nu weer op uit om na 1864 een penningske te heffen van den schoenlapper, zijne vrouw en zes kinderen (Hilariteit). Laat ons (aldus besloot de spreker) niet mededoen; laat ons den goeden naam van vrijgevege Volksvertegenwoordigers hooger achten dan olie, en daarom het olie-amendement verwerpen.

De heer *Minister van Finantiën* zou ook nu de meeste korthed kunnen betrachten, daar reeds zoo veel over de kwestie was gesproken. Hij zou de laatste zijn om te betwijfelen, dat de olie-industrie was een belangrijke tak van onze nijverheid; toch geloofde hij, dat men ook dit punt wat al te sterk had gekleurd. De Minister zou in geene beëijfering treden, maar hij geloofde dat de honderdduizend lasten zaad, die de olie-industrie zou gebruiken, veilig tot de helft konden worden teruggebracht, hetgeen dan echter nog getuigde van den grooten omvang der industrie. Ook zou de Minister niet treden in het onderwerp van den windhandel; hij moest bekennen in die soort speculatiën niet crvaren te zijn; hij bleef

alleen volhouden, dat hooge of lage regten op de ontwikkeling of de beteugeling van dien handel geen invloed zouden oefenen. Indien hij evenwel de argumenten, die ten aanzien van dat punt waren aangevoerd, overwoog, dan zou hij veel meer overhellen naar de meening van hem, die beweren dat lage regten den windhandel meer zouden stimuleren. — Wat het amendement zelf betrof, het voorstel der Regering was gedaan met het oog op de algemeene beginselen, bij het tarief gesteld. Indien het amendement werd aangenomen, dan zou men lezen: boom- en olifolie f 1.10 en olie van plat en rond zaad f 2.20. De gemeene man zou dus zijne olie duurder moeten betalen dan de hoogere klassen de hare, en reeds daarin bestond eene reden tot vermindering van het regt. Maar bovendien als ingrediënt voor de nijverheid was de olie onmisbaar, bijna even onmisbaar als de brandstoffen. De twee beginselen dus, vrijmaking van de levensmiddelen en vrijmaking van de grondstoffen, hadden tot het voorstel der Regering geleid. Indien hij niet verder is gegaan, en niet geheele vrijstelling heeft voorgedragen, dan was het uit consideratione dat de olie-industrie eene lange reeks van jaren onder een hoog beschermend regt was gedreven. Daarom heeft de Regering er in toegestemd om het anormale regt van 5 pct. nog eenige jaren vast te houden.

De heer *Schimmelpenninck van der Oije* zou voor het amendement stemmen, en als voorstander van den vrijen handel achtte hij zich verplicht, de reden waarom op te geven. Het voorstel der Regering streed met de oeconomie der wet; deze wilde een fiscaal regt van 5 pct.; de 5 pct. waarop de Regering voordraagt het regt op de olie, stelde reeds daar eene vermindering van 60 pct. op de bestaande bescherming. Waarom zou men nu alleen voor de olie van den algemeenen regel afwijken en over weinige jaren dat fiscaal regt van 5 pct. nog terug brengen tot 2½? Hij meende dus dat het voorstel der Regering niet overeenstemde met dien trapswijzen overgang, welke tot grondslag van dit tarief ligt.

De heer *van Hall* betoogde op nieuw dat hij niet streed voor een hoog beschermend regt, maar alleen daarvoor dat aan de olie-industrie het regt van 5 pct. zou worden toegekend, dat tot beginsel ligt van het tarief. Overigens handhaafde hij andermaal de stellingen door hem met betrekking tot den windhandel ontwikkeld.

De heer *van Hoëvell* had zich bij dit tarief tot beginsel gesteld een uniform regt van 5 pct. in den regel en van de uitzonderingen daarop voor levensmiddelen en grondstoffen. Men had hier grondstof en levensmiddel te gelijk. Indien dus de uitzondering moest worden toegepast, dan moest het tarief lager zijn dan 5 pct.; hij zou dus stemmen tegen het amendement. Hij kon echter zijne verbazing niet onteinezen, dat zij, die gisteren stemden voor het amendement van den heer van Heukelom, ofschoon linnens zeker geen grondstof waren, juist nu zich verklaarden voor het voorstel van den heer van Foreest, betrekkelijk een artikel dat grondstof en levensmiddel te gelijk was.

Na eene korte repliek van den *Minister van Finantiën*, waarin deze den heer Schimmelpenninck van der Oije beantwoordde, en van den heer van Foreest, die nog eens het standpunt aanwees, waarop hij zich bij het voorstellen van zijn amendement had geplaatst, verklaarde de heer van *Wintershoven* dat hij tegen het amendement zou stemmen, omdat hem was verzekerd, dat de acht vaten olie aan productie-kosten niet meer eischen dan f 10 en dat die kosten alzo in 1864, bij een regt van 2½ pct., nog eene protectie van 90 pct. zouden genieten. Deze berekening werd bestreden door den heer van *Hall*, terwijl de heer *Dirks* betoogde, dat, daar de olieslagerijen gemiddeld slechts 150 lasten zaad konden slaan, het opgegeven cijfer van 100,000 verbruikte lasten zeer overdreven was. De heer *Hoekwater* daarentegen verklaarde, en voor die verklaring stond hij in, dat er fabrieken waren, die 800 last sloegen.

De debatten werden daarna gesloten verklaard, en het amendement van den heer van Foreest in stemming gebracht zijnde, werd met 43 tegen 25 stemmen *verworpen*.

Voor stemden de heeren Hoffman, Schimmelpenninck van der Oije, de Brauw, van Akerlaken, de Lom de Berg, Godefrui, Hengst, Hoekwater, Meylink, Stolte, van Reede, van Bieberstein, de Poorter, van Foreest, Sander, van Asch van Wijk, Schimmelpenninck, Dommer, Strens, van Hall, van Lijnden, Elout, van Nispen, Slieher en Taets van Amerongen.

Bij het artikel *papier* hield de heer *Thorbecke* eene redevoering, waarin hij in korte trekken de geschiedenis onzer papier-industrie schetste, ten betooget, dat naar mate het beschermend regt vermindert was, ook de bloei der industrie was toegenomen. Voorts wees hij op eene deputatie, dezer dagen bij den Kanselier der schatkist in Engeland ten gehoor toegeleden, die aangedrongen had op de afschaffing der belasting op het papier, en dat de Kanselier had geantwoord, dat wanneer de toestand der schatkist het gedoogde die belasting zou worden opgeheven. De spreker hoopte dat indien dit gebeurde, de Rege-

ring aanstonds het voorbeeld van Engeland volgen zou. Op het artikel *slagtee* had de heer *Reinders* een amendement voorgesteld, om het invoerregt van 50 c. op de stieren, ossen, koeijen en vaarsen, en van 10 c. op de hokkelingen en kalveren, *af te schaffen*. op grond dat die belasting drukte op levensmiddelen en tevens eene belemmering was voor den veehandel. De *Minister van Finantiën* bestreed het amendement, op grond dat het regt nietsbeduidend was, geene belemmering aan den veehandel toebrengt, en in het belang der schatkist behoorde te worden geheven. Ook de heer van *Hoëvell* bestreed het, doch op grond dat de accijns op het geslagt werkte als een premie van uitvoer, en dat, zoolang die accijns behouden bleef, hij het invoerregt wenschte te handhaven, om het kwaad van den accijns te temperen. Op gelijke gronden verzette zich de heer *Dirks* tegen het amendement, waarna het met 49 tegen 18 stemmen werd *verworpen*.

Voor stemden de heeren Hoffman, van Wintershoven, Reinders, Hengst, Meylink, von Bieberstein, Idersda, Zylker, Olivier, de Poorter, van Foreest, Sloet, Begram, Strens, Kingma, van Hall en Taets van Amerongen.

Op het artikel *steen* stelde de heer de *Poorter* voor om het gemalen, gebroken, geslagen of zoogenaamde fijne tufssteen, tras of cement, te belasten met een invoerregt van f 2.50 de 1000 R in plaats van 75 cents gelijk de Regering voorstelt. De voorsteller achtte de sprong van f 5 op 75 cents te groot, en beval zijn amendement ook aan op grond dat de zoogenaamde wilde tras niet was te onderscheiden van de echte, en het dus gevaarlijk was, in het belang onzer zeeweringen, om aan die wilde tras meerderen toegang tot ons Land te geven. Uit dat oogpunt, niet uit het oogpunt van bescherming, ondersteunde ook de heer *Godefrui* het amendement. De heer *Storm van 's Gravesande* daarentegen bestreed het, omdat de wilde van de echte tras zeer goed van elkander was te onderscheiden en men bovendien bij Rijkswerken zich behoorlijk verzekerde, dat de tras die gebruikt werd van goede kwaliteit was. De *Minister van Finantiën* beaamde deze bewering, ook op grond eener verklaring, hem gegeven door een hooggeplaatst officier der genie. Overigens woog hij hem niet de voorspiegeling van het gevaar dat men had aangeetoond; want bij het papier had men hetzelfde gevaar voorgespiegeld, en bij de vermindering der regten op den haring had men voorspeld dat het Land met Schotsche haring zou worden overstroemd. — De heer de *Poorter* antwoordde daarop, dat de vergelijking van den Minister niet opging; want dat de tras 1000 jaren moest dienen en eene Schotsche haring in een paar minuten was opgegeten (Hilariteit).

Daarna werd het amendement van den heer de *Poorter* *verworpen* met 50 tegen 11 stemmen.

Voor stemden de heeren v. d. Linden, Hoffman, Schimmelpenninck v. d. Oye, de Lom de Berg, Bots, Hengst, Meylink, de Poorter, Schimmelpenninck, Strens en Elout.

Eindelijk stelde de heer v. *Asch van Wijk* op het artikel *tapijten*, een amendement voor, luidende aldus: *Tapijten*. Vloertapijten, tapijtenbehangsels, karpetten en tafelkleeden van alle soorten

	Invoer.	Uitvoer.
tot 1 Januarij 1861,	waarde 10 pct.	vrij.
van 1 „ 1861-1862,	„ 8 „	„
„ 1 „ 1862-1863,	„ 7 „	„
„ 1 „ 1863-1864,	„ 6 „	„
na 1 „ 1864,	„ 5 „	„

Wegens het vergevorderde uur besloot echter de Vergadering de behandeling van dit voorstel te verdragen tot morgen ochtend ten 11 ure.

Intrekking der Belastingwetten.

De Regering heeft geantwoord op het voorloopig verslag der Kamer, betrekkelijk het wetsontwerp op het regt van successie en van overgang. Zij heeft bij die gelegenheid verklaard *de belastingwetten in nadere oerweging te houden*, en wel in de navolgende bewoordingen: „De thans aanhangige wetsontwerpen tot wijziging van het belastingstelsel — zegt de Regering — werden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend bij Koninklijke boodschap van 22 september des vorigen jaars. De beantwoording van de voorloopige verslagen betreffende die ontwerpen was in gereedheid gebracht, toen er in de staatkundige gesteldheid van Europa omstandigheden voorkwamen, welke het raadzaam deden voorkomen, de geheele afschaffing der belasting op den turf en de steenkolen voor het oogcnblik in nadere overweging te houden.

„Nog eene andere bewegreden drong tot eenig uitstel. Bij de indiening van de begrooting werd door den Minister van Finantiën te kennen gegeven, dat, bijaldien men aan het plan tot ondersteuning van den aanleg van spoorwegen aanmerkelijke uitbreiding mocht willen geven, de Regering zich moest voorbehouden, op haar ontwerp betreffende de belastingen geheel of gedeeltelijk terug te komen. Zoodanige uitbreiding nu wordt in het voorloopig

verslag over het wetsontwerp van den Noorderspoorweg verland: de Regering zou nu wenschen dat eerst die zaak wierd afgedaan, vóór dat er over afschaffing van belastingen wierd beslist. Dit besluit brengt van zelf de aanhouding mede van de overige daarmede in verband staande voorstellen, immers voor zoover zij meer bepaaldelijk strekken om aan de schatkist een deel van het verlies te vergoeden, dat zij door de afschaffing der evengemelde belasting lijden zou.”

Daar echter het voorstel *op het regt van successie en van overgang* bij *uitsluitend* ten doel heeft, in tegendeel de noodzakelijkheid eener herziening en verbetering van de bestaande wetgeving op dit middel, afgescheiden van alle eigenlijk gezegde uitbreiding of verhooging dezer belasting, algemeen erkend is, heeft de Regering daarin redenen genoeg gevonden om, zoo dan omstandigheden, onafhankelijk van den wil der Regering, gebieden om de behandeling der voorstellen tot wijziging van het belastingstelsel te schorsen, het wetsontwerp op het regt van successie daarvan uit te zonderen. De overweging van dit een en ander heeft de Regering tot het besluit geleid om dit wetsontwerp van de overige voorstellen los te maken en de behandeling daarvan, als van een op zich zelf staand geheel, voort te zetten; langs dien weg zal ook, voor zoo ver de Regering dit vermag, de mogelijkheid worden afgesneden dat de aanzienlijke arbeid, welke zoowel bij de Tweede Kamer als bij de Regering aan dit onderwerp is besteed, vruchteloos zou zijn verrigt. Maar in verband met dit denkbeeld moest noodwendig uit het voorstel datgene worden geligt wat als eene uitbreiding van het regt van successie kan beschouwd worden, namelijk het regt op hetgeen geërfd wordt in de rechte opgaande lijn. Dit is dan ook geschied. Evenzeer zou ook het voorgestelde regt van overgang op de effecten uit het ontwerp zijn weggelaten, ware het niet dat alsdan in de eerste plaats het regmatig verlangen, dat tegenover de lasten welke op de onroerende goederen kleven, ook het vermogen en *portefeuille* iets tot de gemeene zaak zou bijdragen, onbevredigd zou gelaten worden, en, in de tweede plaats, het verlies dat uit de afschaffing der 50 pct. verhooging der buitenlandse effecten zou voortvloeijen, geheel ongedekt zou blijven.

De *quotiteit* van dit regt van overgang is echter tot 1 pct. teruggebracht. Zoo nu de aan te geven waarde der effecten wordt geraamd op den middenterm der waarde in effecten, welke in de vier jaren van 1854—1857 is aangegeven, derhalve op nagenoeg 17 miljoen gulden, dan zou de opbrengst van dit regt van 1 pct. vrij nauwkeurig opwegen tegen het regt hetwelk de verhooging met 50 pct. van de waarde der buitenlandse effecten thans afwerpt; dat regt toch heeft gemiddeld in 1856 en 1857 opgebracht f 192,992. Het gewijzigd wetsontwerp, thans aan de Kamer ingediend, is dan ook op de hierboven omschreven beginselen geschoeid.

Men wil weten dat bij eenige leden van de Tweede Kamer het voornemen bestaat om nog gedurende deze bijeenkomst den Minister van Buitenlandsche Zaken te interpellieren over den staat der onderhandeligen met België in de Maaskestie, en voorts, dat zoo het blijkt mogt dat die onderhandeligen nog niet gevorderd zijn, het voorstel aan de Tweede Kamer zal worden gedaan tot het houden eener parlementaire enquête over dit onderwerp.

— Li. zaterdag ontstond brand in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, in het huis bewoond door den tuinman Backer. Binnen korten tijd was het huis, benevens de schuur, waarin eenig hooi was geborgen en zich drie koeheesten en een varken bevonden, eene prooi der vlammen. Ook van het huisraad heeft men niets kunnen redden.

— De IJlandsche kabeljauw-visscherij zal dit jaar te Vlaardingen weder door slechts drie schepen worden gedreven, waarvan een reeds is vertrokken en de beide andere zich gereed maken om spoedig de reis aan te vangen.

— Door een aantal aanzienlijke reeders en handelaars te Amsterdam wordt aan Z. M. den Koning een adres gerigt, waarin zij met eerbiedigen aanrand verzoeken dat het plan tot verbetering van de waterweg van en naar zee, in het belang van Amsterdam, spoedig moge verwezenlijkt worden.

— De letterkundige afdeling der Koninklijke Akademie van wetenschappen hield gisteren te Amsterdam eene gewone vergadering. Bij monde van den heer J. G. Hulleman werd, namens de ten deze benoemde commissie, rapport uitgebracht over de ingekomen Latijnsche prijsverzen (legtat Hoeffuit). Van de vijf ingekomen stukken waren vier eenparig der bekróoning onwaardig gekeurd. Daar de meerderheid der vergadering zich niet kon vereenigen om een, uit hoofde van zijne bijzondere verdienste, ondanks zijne gebreken, te bekroonen met eene zilveren medaille, is er geen eeremetaal toegekend. Daarna werd door den heer van Heusden eene belangrijke bijdrage geleverd: over het wereldburgerschap van Socrates. Dewijl nog niet alle portefeuilles, betreffende het onderzoek nopens de plaatsnamen, onder de leden waren verdeeld, verklaarde de heer Sloet zich bereid die betrekkelijk

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (W., storm) 15 maart. Niets gepasseerd.	Hendrika Roelina, Helmers, Konstantin.
Hellevoetsluis (Z. W., storm.) 15 maart. Mina, Goudswaard, Messina	Margaretha Arendina, de Jonge, dito
Aangekomen. 15 maart. Achilles, Spedden, Charles-ton (A.)	Geordina, Flik, Triest
Triest (st.) is opgestoomd boven rond, zijnde het Kanaal door de Epa-minondas verstoet.	Alida Catharina, van der Wal, Livorno
Brielle. (ZW, buijg, — WZW) 15 maart. Prins van Oranje (st.), Amsterdam	Hendrika, Wegener, Genua
Vertrrokken. 15 maart. Anna (st.), Bergen; via Leo (st.), Londen	Sjoukina, de Jonge, dito
De stoomboot Triest (zie boven) zit in de Noordguil hoog op den kant; heeft de sleepboot Klok bij zich ter adstentie.	Martha Whitmore, Colburn, Cadix
Maassluis (Z.W., hard.) 15 maart. Niets gepasseerd.	Danube, Golding, St. Ubes
Texel (W.Z.W.—O.) 14 maart. Alida, Valomstra, Londen n. Groningen, als bijlegger	Theodora Henriette, de Vries, Bordeaux
Vereeniging, de Jongh, Batavia	Siewerdina, de Haan, dito
	Vrouw Anna, van t'Veer, Londen
	Vriesland, Boontje, dito
	Graaf v. Rechteren (st.), Rotterdam
	Protomelia, Forster, Engeland
	Klasina Arendina, Brongers, Bergen
	Gezina Hendrika, van Wijk, avontuur
	Frederik Hendrik, Hoeksma, dito
	Vlie 11 maart. Maria Hoekstra, Bouma, Hamburg
	Stoomvaart (st.), dito
	12 Frouke Denekamp, Heins, Stettin
	Vriendschap, Bakker, dito

Harlingen 11 maart. Zuiderzee, de Jong, Havana	Vertr.	Belfast. 12 maart. Merwestroom, de Goede, Dordrecht	Aangek.
Zoltkamp 11 maart. Sophia, v. Laten	Vertr.	Liverpool 13 maart. Jeltina, Mulder,	Aangek.
Jacobus Begeman, Reijer, Grangemouth	Hull		Nantes
Vlissingen 11 maart. Johanna, Drent,	Vertr.		In lading.
Catharina, Duimijer, Hamburg	Vertr.		Uitgeklard.
—o—			
Brass-River 6 jan. Biafra, Evenwel,	Aangek.		
Triest 8 maart. Themis, Bouten,	Vertr.		
Cette 11 maart. Pyrrhus, Azibert,	Vertr.		
Cadix 2 maart. Magdalena, Johanna, Gust,	Vertr.		
St. Ubes 1 maart. Thetis, Baggus, Vlaardingen	Vertr.		
Bordeaux 12 maart. Garonne, Smit,	Vertr.		
Palmboeuf 9 maart. Jufv. Hillegonda, Douwes, Liverpool	Vertr.		

Vertrrokken. 12 Emigrant, Andresen, (v. Soerabaja) Londen	Vertr.	Vertrrokken. 12 Emigrant, Andresen, (v. Soerabaja) Londen	Vertr.
Torbay 11 maart. Jeanne, Kroon, Amst. naar Konstant.	Binnengel.	Torbay 11 maart. Jeanne, Kroon, Amst. naar Konstant.	Binnengel.
Petrus Jacobus, de Jonge, Amst. naar Venetië		Petrus Jacobus, de Jonge, Amst. naar Venetië	
Barend, Both, Newcastle n. Genua		Barend, Both, Newcastle n. Genua	
Herman Elise, van der Kooy, Amst. n. Napels		Herman Elise, van der Kooy, Amst. n. Napels	
Portland 12 maart. Hillegina, Annegina, de Vries, Amst. naar Cagliari, met verlies v. kluiverboom.	Binnengel.	Portland 12 maart. Hillegina, Annegina, de Vries, Amst. naar Cagliari, met verlies v. kluiverboom.	Binnengel.
Ramsgate 13 maart. Margrietha, Boerhave, Londen n. Patras en Smirna	Binnengel.	Ramsgate 13 maart. Margrietha, Boerhave, Londen n. Patras en Smirna	Binnengel.
Londen 12 maart. Wilhelmina, Puister, Syra, Smirna en Galatz	Uitgekl.	Londen 12 maart. Wilhelmina, Puister, Syra, Smirna en Galatz	Uitgekl.
14 Vrouw Margrietha, Slik, Amsterdam		14 Vrouw Margrietha, Slik, Amsterdam	
In lading. Noordster, Mooi, Koningsbergen		In lading. Noordster, Mooi, Koningsbergen	
Margrietha, Panman, Dantzig		Margrietha, Panman, Dantzig	
Ella, Perfect, Amsterd.		Ella, Perfect, Amsterd.	
Gravesend 12 maart. Texel, Hubert, Triest	Aangek.	Gravesend 12 maart. Texel, Hubert, Triest	Aangek.
14 Harmonie, Cudas (?), Sevilla		14 Harmonie, Cudas (?), Sevilla	
Harwich 12 maart. Froukina, Hillechina, Forma,	Binnengel.	Harwich 12 maart. Froukina, Hillechina, Forma,	Binnengel.

Londen n. Mahoe 12 maart. Gesina Mensinga, Pot, Tarragona	Aangekomen	Londen n. Mahoe 12 maart. Gesina Mensinga, Pot, Tarragona	Aangekomen
Hull 12 maart. Alma, Kirk, Amsterdam	Vertr.	Hull 12 maart. Alma, Kirk, Amsterdam	Vertr.
Newcastle 13 maart. Lustre, Williams, Rotterdam	Uitgekl.	Newcastle 13 maart. Lustre, Williams, Rotterdam	Uitgekl.
Shields 13 maart. Wilhelmina, Rosalia, Meuldijk, Vlissingen	Aangek.	Shields 13 maart. Wilhelmina, Rosalia, Meuldijk, Vlissingen	Aangek.
Julius Caesar, Winney, Dordrecht		Julius Caesar, Winney, Dordrecht	
Jacksons, Elliot, Vlissingen		Jacksons, Elliot, Vlissingen	
Bremerhav. 11 maart. Hillechina Alida, Mejer, Koningsbergen	Vertr.	Bremerhav. 11 maart. Hillechina Alida, Mejer, Koningsbergen	Vertr.
Hermann Gesina, de Graaf, Stettin		Hermann Gesina, de Graaf, Stettin	
—o—		—o—	
Maassluis 15 maart. De Engelsche schoener One, op den Hinderd gestrand, waarvan het volk alhier is aangebragt, zal met de lading geheel weg zijn. — De Engelsche brik Doris is wegens stormweder bij de Pan tegen den Noordwal gedreven, doch zit buiten eenig gevaar.		Maassluis 15 maart. De Engelsche schoener One, op den Hinderd gestrand, waarvan het volk alhier is aangebragt, zal met de lading geheel weg zijn. — De Engelsche brik Doris is wegens stormweder bij de Pan tegen den Noordwal gedreven, doch zit buiten eenig gevaar.	
Brielle 15 maart. Heden nacht strandde op het punt Ouddorp in het baken de Eng. schoener		Brielle 15 maart. Heden nacht strandde op het punt Ouddorp in het baken de Eng. schoener	

laast uit Duins vertrokken schepen zijn teruggekeerd en liggen voor twee ankers.

Wexford 12 maart. De bark Fleetwood, kapit. Allan, van Girgenti naar Glasgow, is gisteren 3 mylen W. van Carnore Punt gestrand en in den afgeloopen nacht vrijbrijd, doch het volk gered.

Southend 13 maart. De Eng. che brik Cossack, van Guernsey n. Londen, heeft op het Cantzand gestooten en is onmiddellijk gezonken, doch het volk gered.

Fredrikshavn 12 maart. Op de westkust alhier is gestrand en verbrijdeld een schip zonder bemanning; volgens gevonden papieren is het de Sela, van Newcastle.

—o—

14 maart. De wind te **Falmouth** Z. W.; te **Deal** W. ten Z.

—o—

Rivierberigt. **Rotterdam.** Hoog water 16 maart: 1ste getijde 1 ure 40 min.; 2de getijde 2 ure 4 min.

Arnhem. Waterhoogte 13 en 14 maart 1.74 el.

Keulen. Rijnhoogte 14 maart 8 v. Rijn.

